

„VLAICU ȘI FECIORII LUI” DE LUCIA DEMETRIUS

Teatrul de Stat din Piatra Neamț

Premiera : 12 aprilie 1960 Regia : Gabriel Negri. Decoruri și costume: Ștefan Georgescu. Distribuția : Cornel Nicolescu (Vlaicu); Coca Ștefănescu (Ana); Al. Mitea (Toma); Vasile Ichim (Toader); Andrei Ionescu (Mîtru); Constantin Constantin (Andrei); Ileana Stana-Ionescu (Ilîncă); Adria Almăjan-Pamfil (Fira); Nic. Fălcușan (Zamfir); Suzea Zamfir (Tinca lui Băluță).

Piatra Neamț are un teatru tînăr, înființat abia de doi ani și care este prima instituție stabilă, de acest fel, în istoricul orașelului patriarhal pînă mai ieri, dar în care se simte azi clocotul unei așezări industriale. Dacă mai e nevoie să amintim, Săvineștii sînt la doi pași, aproape o prelungire a Pietrei, iar pînă la Bicaz e cale de un ceas. Nu spun acest lucru în mod accidental, ci pentru că, din punct de vedere al vieții și orientării activității scenei de aci, faptul acesta imprimă o anume linie de profil, obligînd la un repertoriu care să satisfacă cu precădere exigențele publicului alcătuit din oamenii muncii de la Combinatul industrial din Săvinești, de la Bicaz, ca și din celelalte unități industriale, mai mari, mai mici, sau cooperatiste, din localitate și din împrejurimi.

E drept că pentru locuitorii din Piatra Neamț, un teatru cu un repertoriu mai variat și cu reprezentații cotidiene este un lucru nou, pe care mulți nu-l visaseră, cum tot de domeniul visului ar fi putut să le pară altora, așezarea aci a uneia din cele mai moderne industrii, în vecinătatea unui orașel ce părea definitiv rezervat pensionarilor. De aci, nevoia de a crește publicul, spre a face din el un spectator asiduu legat de teatru, îmbogățindu-și viața din viața scenei, stabilind contactul strîns cu acești oameni noi care au început să simtă azi o poezie nouă și să trăiască în ritmul mașinilor colosale, fie la Bicaz, fie la Săvinești.

În cei doi ani de la înființare, teatrul din Piatra Neamț și-a făcut cunoscută prezența în regiune și în oraș, dar nu a ajuns să devină un adevărat pivot al vieții culturale de aci.

Acest lucru va trebui urmărit în procesul de creștere ce are loc și asupra căruia va trebui să se vegheze cu grijă, pentru ca teatrul să nu se dezvolte într-un ritm mai lent decît viața din jurul lui și să apară astfel cîteodată — mai des sau mai rar — depășit de aceasta. Cum depășit ca spirit și înțelegere a unei realizări scenice mi s-a părut, cu cîteva luni în urmă, spectacolul cu piesa lui Simonov, *Poveste de iubire*, atît de prăfuit, încît l-ai fi crezut a fi al unui teatru de acum 50 de ani, și atît de inert, încît eram curios să știu dacă în acest colectiv există și tineri.

Am vrea să recomandăm deci teatrului dintre Bicaz și Săvinești să se preocupe de aci înainte mai stăruitor de alcătuirea repertoriului și de transpunerea lui scenică într-un spirit și la nivelul adecvat menirii lui. Lista de piese va trebui să fie bazată pe lucrări de o puternică actualitate, care să răspundă problemelor celor mai directe ale constructorilor unor atît de importante obiective industriale, oameni pentru care activitatea de fiecare zi înseamnă adevărate acte de eroism în muncă, iar aspirația spre cultură — o necesitate indispensabilă.

În realizarea spectacolului, regizorul Gabriel Negri nu s-a pierdut în probleme de amănunt, preferînd să meargă, prin caracterizări clare, spre con-

flictul real al piesei : *lupta între două concepții, individualistă și colectivistă*. Evident, pe scenă nu se dă o luptă ușoară, iar la final, Vlaicu, cu rămășițele lui încă puternic individualiste, apare ca un om definitiv câștigat pentru o cauză dreaptă. Este aci meritul interpretului Cornel Niculescu — un actor tânăr care-și dovedește cu acest prilej maturitatea artistică, într-un rol de abilă compoziție — de a-i fi conferit lui Vlaicu trăsăturile de caracter care să reflecte tot zbuciumul lui interior, ascuns sub o încăpăținare aproape ostentativă, pe care o opune celor din jur. Actorul a înțeles să meargă la *problema* personajului și nu la pitorescul lui, care ar fi putut, eventual, să fie neconvingător sau poate contrar mesajului piesei. Interpretul și-a caracterizat personajul în linii ferme, l-a realizat la vârsta acestuia, fără să simțim deloc efortul compozițional deus de actor. Totul a fost făcut cu artă și discreție.

Opusul lui Vlaicu, în piesă, este bătrînul Toader, chiabur înrăit, viclean și nu lipsit de o anume complexitate ce justifică puterea lui de înfrîurire asupra unora. Într-un asemenea rol de compoziție, Vasile Ichim a dovedit adesea chiar măiestrie și bun gust, nelăsîndu-se tentat de șarjă, care ar fi demascat personajul înainte de vreme, schematizîndu-l prin aceasta, făcîndu-l în același timp și mai puțin veridic. Armonia compoziției actricești a făcut din Toader un adevărat tip de chiabur. Andrei Ionescu a adus fără greutate pe scenă chipul luminos al lui Mitru, fiul cel mare al lui Vlaicu, tânăr cu concepții înaintate, elementul ce deschide celorlalți perspectivele vieții noi, în timp ce Al. Mitea a făcut din Toma o victimă a unei false credințe în valoarea bogăției și a moștenirii de averi în viața țaranului. Coca Ștefănescu, Constantin Constantin, Ileana Stana-Ionescu, Adria Almăjan-Pamfil, N. Fălcușan și Suzea Zamfir au realizat cu autenticitate o galerie de personaje, în portretizarea cărora autoarea piesei n-a stăruit prea mult. Decorul (Ștefan Georgescu), fără să fie lipsit de valori artistice, poartă vina de a nu fi diferențiat *net* interiorul unei case de țaran încă individualist (Vlaicu) de al unuia colectivizat (Mitru), ceea ce nu-l ajută pe spectator să realizeze, și sub acest aspect, în ce constă schimbarea de viață pentru care pledează piesa.

Pe drumul dintre Bacău și Piatra Neamț, dacă îți arunci ochii chiar și numai fugar, în dreapta și în stînga, și se arată foarte masivă prezența noului, în acele nesfîrșite șiruri de locuințe țărănești tip, evolute și plăcute, cu antene de radio și televiziune, cu cerdacuri inundate de flori, care găzduiesc o viață nouă. Să nu le fi văzut oare pictorul-scenograf ?

M. Al.

